



basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

GESKIEDENIS V2

2016

PUNTE: 150

TYD: 3 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 9 bladsye en 'n 14 bladsy-addendum.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit AFDELING A en AFDELING B, wat op die voorgeskrewe inhoudsraamwerk in die KABV-dokument gebaseer is.

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE

VRAAG 1: BURGERLIKE VERSET, 1970's TOT 1980's: SUID-AFRIKA

VRAAG 2: DIE KOMS VAN DEMOKRASIE NA SUID-AFRIKA EN DIE AANVAARDING VAN DIE VERLEDE

VRAAG 3: DIE EINDE VAN DIE KOUE OORLOG EN 'N NUWE WÊRELDORDE, 1989 TOT DIE HEDE

AFDELING B: OPSTELVRAE

VRAAG 4: BURGERLIKE VERSET, 1970's TOT 1980's: SUID-AFRIKA: DIE KRISIS VAN APARTHEID IN DIE 1980's

VRAAG 5: DIE KOMS VAN DEMOKRASIE NA SUID-AFRIKA EN DIE AANVAARDING VAN DIE VERLEDE

VRAAG 6: DIE EINDE VAN DIE KOUE OORLOG EN 'N NUWE WÊRELDORDE: DIE GEBEURE VAN 1989

2. AFDELING A bestaan uit DRIE brongebaseerde vrae. Bronmateriaal wat nodig word om hierdie vrae te beantwoord, kan in die ADDENDUM gevind word.
3. AFDELING B bestaan uit DRIE opstelvrae.
4. Beantwoord DRIE vrae soos volg:
 - 4.1 Ten minste EEN moet 'n brongebaseerde vraag wees en ten minste EEN moet 'n opstelvraag wees.
 - 4.2 Die DERDE vraag kan óf 'n brongebaseerde vraag óf 'n opstelvraag wees.
5. Jy word aangeraai om ten minste EEN uur per vraag te bestee.
6. In die beantwoording van die vrae moet jy jou kennis, vaardighede en insig gebruik.
7. Jy sal benadeel word deur die blote oorskryf van die bronne as antwoorde.
8. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik word.
9. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE

Beantwoord ten minste EEN vraag, maar nie meer as TWEE vrae nie, in hierdie afdeling. Bronmateriaal wat benodig word om hierdie vrae te beantwoord, kan in die ADDENDUM gevind word.

VRAAG 1: HOE HET DIE SUID-AFRIKAANSE STUDENTE-ORGANISASIE (SASO) SWART SUID-AFRIKAANSE STUDENTE IN DIE 1970's BEÏNVLOED OM DIE APARTHEIDSREGIME UIT TE DAAG?

Bestudeer Bron 1A, 1B, 1C en 1D en beantwoord die vrae wat volg.

- 1.1 Verwys na Bron 1A.
- 1.1.1 Waarom, volgens die bron, is SASO gestig? Gee TWEE redes. (2 x 1) (2)
- 1.1.2 Verduidelik die invloed van die Swartbewussynsfilosofie op swart Suid-Afrikaanse studente. (1 x 2) (2)
- 1.1.3 Definieer die term *Swart Bewussyn* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)
- 1.1.4 Hoe, volgens die bron, het Barney Pityana NUSAS beskou? (1 x 2) (2)
- 1.2 Lees Bron 1B.
- 1.2.1 Watter rol het Onkgopotse Tiro in die mobilisering van swart Suid-Afrikaanse studente gespeel? (1 x 2) (2)
- 1.2.2 Verduidelik waarom, na jou mening, SASO besluit het om in die vroeë 1970's die 'hele stelsel van gesegregeerde onderwys' uit te daag. (1 x 2) (2)
- 1.2.3 Lewer kommentaar op hoe swart Suid-Afrikaanse studente gereageer het nadat Tiro uit die Universiteit van die Noorde se Turfloop-kampus geskors is. (1 x 2) (2)
- 1.2.4 Verduidelik op watter maniere die SASO-publikasie, *Newsletter*, swart Suid-Afrikaanse studente beïnvloed het. (2 x 2) (4)
- 1.3 Bestudeer Bron 1C.
- 1.3.1 Haal TWEE slagspreuke aan wat in die foto getoon word. (2 x 1) (2)
- 1.3.2 Lewer kommentaar op waarom jy dink sommige van die leerlinge in die foto 'n saluut met 'n gebalde vuus gegee. (2 x 2) (4)
- 1.3.3 Verduidelik tot watter mate jy die inligting in hierdie bron as bruikbaar sou beskou wanneer die rol wat SASO in die Soweto-opstande gespeel het, bestudeer word. (2 x 2) (4)

- 1.4 Verwys na Bron 1B en 1C. Verduidelik hoe die inligting in Bron 1B die bewyse in Bron 1C ondersteun oor die rol wat SASO in die 1970's in die bewusmaking van swart Suid-Afrikaanse studente gespeel het. (2 x 2) (4)
- 1.5 Gebruik Bron 1D.
- 1.5.1 Hoe, volgens die bron, het die verkryging van onafhanklikheid in Angola en Mosambiek die Swartbewussynsbeweging beïnvloed? (1 x 2) (2)
- 1.5.2 Wie, volgens die bron, was die president van SASO? (1 x 1) (1)
- 1.5.3 Waarom, dink jy, het Jimmy Kruger besluit om die FRELIMO-saamtrekke te verban wat geskeduleer was om in Durban en Turfloop plaas te vind? (2 x 2) (4)
- 1.5.4 Noem enige DRIE leiers van SASO/BPC in die bron wat die FRELIMO-saamtrekke georganiseer het. (3 x 1) (3)
- 1.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) waarin jy verduidelik hoe SASO swart Suid-Afrikaanse studente in die 1970's beïnvloed het om die apartheidsregime uit te daag. (8) [50]

VRAAG 2: WAS DIE WAARHEIDS-EN-VERSOENINGSKOMMISSIE (WVK) SUKSESVOL MET DIE ONTHULLING VAN MENSEREGTESKENDINGS WAT IN DIE APARTHEIDSERA GEPLEEG IS?

Bestudeer Bron 2A, 2B, 2C en 2D en beantwoord die vrae wat volg.

2.1 Verwys na Bron 2A.

- 2.1.1 Waarom, volgens die bron, is die WVK as 'n belangrike keerpunt in die geskiedenis van Suid-Afrika beskou? (1 x 2) (2)
- 2.1.2 Verduidelik EEN van die kompromieë wat deur beide groepe aangegaan is met betrekking tot die skending van menseregte wat in die apartheids-era gepleeg is. (1 x 2) (2)
- 2.1.3 Definieer die volgende terme in jou eie woorde:
- (a) Herstellende geregtigheid (1 x 2) (2)
- (b) Vergeldende geregtigheid (1 x 2) (2)
- 2.1.4 Noem enige DRIE mandate van die Waarheids-en-Versoeningskommissie. (3 x 1) (3)
- 2.1.5 Verduidelik, in jou eie woorde, waarom Dullah Omar in sy 1994-verklaring na die woord 'waarheid' verwys het. (1 x 2) (2)

2.2 Raadpleeg Bron 2B.

- 2.2.1 Hoe, volgens die bron, het die Bongoletu Drie gesterf? (1 x 2) (2)
- 2.2.2 Verduidelik hoe die getuienis van die ooggetuie en die polisie oor die dood van die Bongoletu Drie verskil het. (2 x 2) (4)

2.3 Bestudeer Bron 2C.

- 2.3.1 Volgens die spotprent, wie het die Waarheids-en-Versoeningskommissie as 'n 'heksejag' beskou? (1 x 1) (1)
- 2.3.2 Noem enige TWEE menseregteskendings, soos dit in die bron uitgebeeld word, wat die Nasionale Party wou wegsteek. (2 x 1) (2)
- 2.3.3 Verduidelik waarom, na jou mening, die Nasionale Party die 'menseregteskendings' wou toesmeer. (2 x 2) (4)
- 2.3.4 Lewer kommentaar op die woorde in die spotprent, 'DIE TRUUK IS OM SO HARD TE SKREE DAT ONS SOOS SLAGOFFERS SAL LYK', in die konteks van menseregteskendings wat in die apartheids-era gepleeg is. (1 x 2) (2)

- 2.4 Vergelyk Bron 2A en 2C. Verduidelik hoe die inligting in hierdie bronne verskil met betrekking tot die rol van die Waarheids-en-Versoeningskommissie (WVK) in die hantering van menseregteskendings. (2 x 2) (4)
- 2.5 Bestudeer Bron 2D.
- 2.5.1 Gee TWEE redes, soos in die bron voorgestel, waarom dit nodig was om die verlede te onthou. (2 x 1) (2)
- 2.5.2 Gebruik die inligting in die bron en jou eie kennis en verduidelik hoe die onthou van die verlede tot nasiebou kon bygedra het. (2 x 2) (4)
- 2.5.3 Verduidelik die bruikbaarheid van die inligting in die bron vir 'n historikus wat die WVK bestudeer. (2 x 2) (4)
- 2.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) om te verduidelik of die Waarheids-en-Versoeningskommissie suksesvol was met die onthulling van menseregteskendings wat in die apartheidsera gepleeg is. (8)
- [50]**

VRAAG 3: HOE HET DIE OORHEERSING VAN WÊRELDKAPITALISME IN DIE 1980's DIE LEWENS VAN GEWONE AFRIKANE BEÏNVLOED?

Bestudeer Bron 3A, 3B, 3C en 3D en beantwoord die vrae wat volg.

- 3.1 Verwys na Bron 3A.
- 3.1.1 Waarom, volgens die bron, is daar na die 1980's as die 'verlore dekade' verwys? (1 x 2) (2)
- 3.1.2 Identifiseer DRIE redes in die bron waarom Afrikaregerings nie behoorlike openbare dienste in stand kon hou nie. (3 x 1) (3)
- 3.1.3 Verduidelik die impak wat onderpresterende Afrika-ekonomieë op staatsdienswerkers gehad het. (2 x 2) (4)
- 3.1.4 Noem die eerste Afrikaland wat 'n lening vir strukturele aanpassing by die Wêreldbank gekry het. (1 x 1) (1)
- 3.2 Bestudeer Bron 3B.
- 3.2.1 Definieer die term *programme vir strukturele aanpassing* in die konteks van wêreldkapitalisme. (1 x 2) (2)
- 3.2.2 Verduidelik hoe die implementering van die programme vir strukturele aanpassing tot die verarming van die werkersklas in ontwikkelende lande aanleiding gegee het. (2 x 2) (4)
- 3.2.3 Lewer kommentaar op die bruikbaarheid van die inligting in hierdie bron vir 'n historikus wat die uitwerking van die programme vir strukturele aanpassing op gewone Afrikaburgers bestudeer. (2 x 2) (4)
- 3.3 Lewer kommentaar op hoe die inligting in Bron 3A en 3B mekaar ondersteun met betrekking tot die implementering van die programme vir strukturele aanpassing in Afrika. (2 x 2) (4)
- 3.4 Raadpleeg Bron 3C.
- 3.4.1 Gebruik die inligting in die spotprent en jou eie kennis en verduidelik wat jy verstaan onder die byskrif, 'DIE IMF SE VERSLANKINGSPLAN: KYK HOE SMELT DIE GEWIG WEG ..!'. (1 x 2) (2)
- 3.4.2 Watter boodskappe word in RAAMPIE 1 van die bron oorgedra? Gebruik die visuele bewyse in die bron om jou antwoord te ondersteun. (2 x 2) (4)
- 3.4.3 Verduidelik die impak van die IMF se verslankingsplan op die ekonomiese behoeftes van gewone mense wat in ontwikkelende lande woon, soos in RAAMPIE 2 getoon. (2 x 2) (4)
- 3.4.4 Hoe, volgens RAAMPIE 3, het die IMF se verslankingsplan gewone Afrikane wat in ontwikkelende lande woon, beïnvloed? (1 x 2) (2)

- 3.5 Lees Bron 3D.
- 3.5.1 Lewer kommentaar op UNICEF se sienings oor die programme vir strukturele aanpassing in Afrika. (2 x 2) (4)
- 3.5.2 Noem TWEE negatiewe uitwerkings van die implementering van programme vir strukturele aanpassing op die mense van Afrika. (2 x 1) (2)
- 3.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) om te verduidelik hoe die oorheersing van wêreldkapitalisme in die 1980's die lewens van gewone Afrikane beïnvloed het. (8) **[50]**

AFDELING B: OPSTELVRAE

Beantwoord ten minste EEN vraag, maar nie meer as TWEE vrae nie, in hierdie afdeling.

Jou opstel behoort ongeveer DRIE bladsye lank te wees.

VRAAG 4: BURGERLIKE VERSET, 1970's TOT 1980's: SUID-AFRIKA: DIE KRISIS VAN APARTHEID IN DIE 1980's

In die 1980's het PW Botha se regering onversetlike hervormingsmaatreëls ingestel wat met massagebaseerde interne weerstand deur progressiewe nierassige organisasies begroet is.

Is dit 'n akkurate assessering van hoe gebeure in die 1980's ontvou het? Ondersteun jou argument met relevante historiese bewyse.

[50]**VRAAG 5: DIE KOMS VAN DEMOKRASIE NA SUID-AFRIKA EN DIE AANVAARDING VAN DIE VERLEDE**

Daar was nooit 'n moontlikheid dat die oorgang na demokrasie in Suid-Afrika maklik sou wees nie. Die hoop en optimisme wat Nelson Mandela in 1990 met sy vrylating uit die tronk begroet het, het gou tot 'n einde gekom soos wat die werklikheid om 'n nuwe toekoms vir Suid-Afrika te beding in alle erns begin het.

Bespreek hierdie stelling krities in die konteks van die onderhandelingsproses wat tussen 1990 en 1994 in Suid-Afrika plaasgevind het.

[50]**VRAAG 6: DIE EINDE VAN DIE KOUE OORLOG EN 'N NUWE WÊRELDORDE: DIE GEBEURE VAN 1989**

Verduidelik tot watter mate die ineenstorting van die Sowjetunie in 1989 tot grootskaalse politieke veranderinge in Suid-Afrika bygedra het.

Ondersteun jou argument met relevante bewyse.

[50]**TOTAAL: 150**